

Styrelsens verksamhetsberättelse för år 2021

Även detta år har till stor del präglats av Covid 19-pandemin, både i världen i stort och i kollektivhusrörelsen. Såväl Kollektivhus Nu som befintliga bogemenskap och startargrupperna behövde fram till hösten begränsa och omforma sina verksamheter i hög grad. Under hösten har styrelsen glädjande nog kunna ha fysiska möten i olika kollektivhus och många hus har återgått till gemensamma middagar och andra aktiviteter.

Intresset för bogemenskap är fortsatt stor från såväl allmänheten som media, bostadsaktörer och politiker. Föreningen är alltmer efterfrågad i forsknings- och samarbetsprojekt och har under året haft löpande kontakt med den statliga utredningen för social bostadsförsörjning.

Flera positiva artiklar och andra mediainslag har publicerats om boendegemenskap och föreningen är efterfrågad i utvecklingsprojekt. Ett stort bekymmer för flera av de nya kollektivhus som haft inflyttning i år har varit de höga nybyggnadshyrorna och de tuffa kraven för de statliga investeringsbidragen för hyresrätter.

Årsmötet 2021

Årsmötet var ursprungligen planerat till 13 mars i kollektivhuset Sjöfarten i Stockholm. Eftersom restriktioner om social distans då fortfarande gällde ordnades mötet digitalt. 29 personer från 19 olika föreningar deltog.

Styrelsen och revisorer

Styrelsen har under året bestått av följande personer, med ansvarsområden:

Namn	Kollektivhus, ort	Ansvar
Ulrika Egerö	Dunderbacken, Stockholm	Ordf, medlems/kontaktlista facebook, utskick till medlemmarna, studiebesök, mentorskap
Mats Holmström	Sjöfarten, Stockholm	Vice ordf., svara på mejl, bokförsäljning, mentorskap
Rolf Ericson	Kupan, Stockholm	Kassör, budgetuppföljning, lista över medlemsbetalningar & stödmedlemmar, mentorskap
Ann Mari Engel	Tullstugan, Stockholm	Öppet hus, facebook-grupperna, mentorskap
Eva Mertel Högberg	Stolplyckan, Linköping	Mentorskap
Linnea Wesslund	Tunnan, Borås	Mentorskap
Johanna Blomberg	Hambo, Hammenhög	Suppleant

Kerstin Kärnekull har varit adjungerad till styrelsen som redaktör för Bo Tillsammans, ansvar för hemsidan, föreningens representant i projektet Elastiska hem, kontakt med blivande startargrupper och för internationella frågor.

Styrelsen har haft följande sammanträden: 16 januari digitalt, 2 februari digitalt, 16 mars digitalt, 19 april digitalt, 7 juni digitalt, 4 september i Tunnan, Borås, 13 oktober digitalt och 20 november Boihop Högsbo, Göteborg.

Några beslut har tagits per e-post, men protokollförts på kommande styrelsemöte. Styrelseprotokollen finns tillgängliga på hemsidan. Under hela året har styrelsen också fört diskussioner per e-post.

Revisorer under året har varit Birgitta Nordström, Sockenstugan, och Torsten Seth, Färdknäppen.

Medlemmar, stödmedlemmar

Vid slutet av 2021 hade Kollektivhus Nu 70 registrerade medlemmar, en färre än året innan. Av dessa är 50 befintliga kollektivhus och 20 intresseföreningar för bogemenskap (inklusive startargrupper). Två befintliga kollektivhus som inte betalat medlemsavgift på flera år trots flera påminnelser har strukits som medlemmar, och en ny startargrupp har kommit till.

I det nya kollektivhuset Boihop Högsbo i Göteborg skedde inflyttning våren 2021. Hambo i Hammenhög och Kombo i Stockholm hade inflyttning under sommaren och i Rudbeckia i Uppsala skedde inflyttning på hösten. Tyvärr ser vi att de höga nybyggnadshyrorna hindrat många intresserade i Göteborg, Stockholm och Uppsala från att flytta in i de nya husen där.

För ytterligare fem nya kollektivhus, två i Göteborg, ett i Malmö, ett i Stockholm och ett i Uppsala finns markanvisningar och planering eller byggande för dessa pågår.

För samtliga föreningar har styrelsen inom sig utsett mentorer som då och då kontaktat sina föreningar. Tyvärr har pandemin under året gjort att styrelsen endast kunnat besöka två kollektivhus. En lista med alla bogemenskaper och intresseföreningar uppdateras kontinuerligt.

Föreningen hade vid årets slut ca 100 registrerade individuella stödmedlemmar, även om de inte alla betalar stödmedlemsavgift varje år. De får mejlutskickerna av Bo tillsammans.

Resursbas till stöd för nya och gamla kollektivhus

Den årliga idébyttardagen som planerades till dagen efter årsmötet fick ställas in. Istället ordnades under året fyra digitala erfarenhetsutbyten, två om hanteringen av pandemin, ett om aktiviteter i kollektivhus och ett om att flytta in i ett nytt kollektivhus.

Kollektivhus NU får ofta frågor från medlemsföreningarna om juridiska, ekonomiska och andra frågor som kräver specialkompetens att besvara. Normalt försöker styrelsen besvara dessa frågor. Om de inte kan svara hänvisar de till någon som har den efterfrågade kompetensen.

Hemsida och Facebook

Hemsidan är föreningens viktigaste ansikte utåt. Att den är viktig framgår av alla de förfrågningar föreningen får om studiebesök och om information. Många använder sidan för att fråga hur man får bostad i bogemenskap. Journalister och studenter använder den för bakgrunds- och kontaktinformation. Under året har Kerstin Kärnekull varit webbredaktör, med Rolf Ericson som medhjälpare sedan hösten, men hela styrelsen kan i princip göra ändringar på hemsidan om det behövs.

Föreningens sida på facebook har upprätthållit sin aktivitet 2021. Den har ca 1800 gilla-tryckningar och nya kommer varje månad. Ofta delar styrelsen via sidan spännande nyheter som också lagts upp på hemsidan. Föreningen har även en facebookgrupp för erfarenhetsutbyte och diskussioner mellan kollektivhus, startargrupper och andra intresserade som heter Kollektivhusforum. Den gruppen har nu 1060 medlemmar och blir alltmer aktiv. Diskussioner som förts där under året har ofta handlat om hanteringen av pandemin, men också om beslutsfattande och ekonomi, om renovering och utrustning av gemensamma lokaler och hur man ordnar julbord. Många startargrupper sprider också kännedom om sin verksamhet via gruppen.

Dessutom finns en facebook sida som heter ”Vi som vill bo kollektivt när vi är gamla” som startats av en startargrupp. Den har över 6400 medlemmar.

Kontakt med media, publicitet

Styrelsen har en lista över journalister med intresse för bostadsfrågor. Den fylls på kontinuerligt. Den har bl.a. använts för att sända ut *Bo tillsammans*.

Under året har det varit många positiva artiklar och andra medieinslag om bogemenskap. Bland annat har Hyresgästföreningens tidning Hem och Hyra skrivit om hur kollektivhuset Sockenstugan klarat pandemin. Flera lokalmedia, till exempel i Ystad, Göteborg, Uppsala och Stockholm, har berättat om de nyinflyttade bogemenskaperna där. Tidningen ETC har skrivit om Helena Westholms bok ”De byggde gemenskap”.

I april publicerades föreningens debattartikel om att pandemin visar hur viktiga kollektivhusen är på Svenska Dagbladets hemsida i april. I december var Kollektivhus Nu en av undertecknarna till en debattartikel om de negativa konsekvenser som ett slopande av det statliga investeringsstödet för hyresrätter kan få. Se mer om debattartiklarna under ”Påverkan på beslutsfattare” nedan.

Bo tillsammans

Nyhetsbladet *Bo tillsammans* har under året haft Kerstin Kärnekull som stående redaktör, med Anna Jalakas som medredaktör. Nyhetsbladet har kommit ut med fyra nummer. Ann Norrby har skött layout. Bladet har sänts ut till medlemsföreningar, stödmedlemmar, prenumeranterna samt journalister. Medlemsföreningarna uppmanas att sprida bladet till sina medlemmar.

På webbplatsen kan man prenumerera på nyhetsbladet, vilket hörsammats av närmare 900 personer. Även stödmedlemmar får nyhetsbladet.

Öppet hus

Öppet hus ordnades endast i fyra bogemenskaper i september, på grund av pandemin. Styrelsen har upplyst medlemsföreningarna om att föreningen

enkelt kan informera om utåtriktade aktiviteter i de olika husen på hemsidan och facebook närhelst de ordnas under året.

Studiecirklar och kurser

Några startargrupper och andra medlemsföreningar har under året kunnat ordna studiecirklar med boken Gemenskap och samarbete som kurslitteratur, i några fall digitalt. Styrelsen har beslutat att välkomna att den som vill kan ordna digitala rikstäckande studiecirklar i Kollektivhus Nu:s namn. Tre personer har anmält intresse för att hålla i sådana cirklar.

Seminarier och möten om kollektivhus

Den nordiska paviljongen på 2021 års arkitekturbiennial i Venedig bestod av en utställning på temat kollektivhus med rubriken ”What we share. A model for cohousing/Vad vi har gemensamt. En modell för kollektivhus”. Det norska arkitektkontoret Helen & Hard visade i nästan fullskala hur kollektivhus kan utformas och utvecklas med deltagande och delning som utgångspunkt.

Arena idé lanserade skriften ”Kollektivhus och tanter” på ett webinarium med titeln ”Kollektivhus – en blind fläck i bostadspolitiken?” i juni, lett av Lisa Pelling. Författarna Birgit Assarson och Kerstin Kärnekull medverkade, liksom bland annat Karolina Skoog, statlig utredare, Ulrika Hägred, Boverket och Jan-Ove Östbrink, Sveriges Kommuner och Regioner.

Påverkan på beslutsfattare

Styrelsen fick en debattartikel om att pandemin visar hur viktiga kollektivhusen är, publicerad på Svenska Dagbladets hemsida i april. Artikeln resulterade bland annat i ett samtal på det sociala mediet Clubhouse som plattformen Bostadsbubblan ordnade.

Styrelsen har några gånger under året kontaktats av den statliga utredningen En social bostadsförsörjning. Utredningen kommer troligen föreslå olika former av stöd till det som utredningen kallar den idéburna bostadssektorn, i första hand bogemenskaper och byggemenskaper. Kanske kan det bli ett lagkrav att kommunerna ska behandla behovet av kollektivhus i sina bostadsförsörjningsplaner, ett bredare stöd för startargrupper än det som finns idag och ett årligt verksamhetsstöd till föreningar som Kollektivhus Nu. Utredningen ska lämna sitt förslag till regeringen i mars 2022.

I april svarade föreningen på remissen av promemorian ”Ett bättre underlag för att bedöma bostadsbristen” från finansdepartementet.

Styrelsen har skickat information om kollektivhus till Statens bostadsomvandling, ett statligt bolag som investerar för att möjliggöra för kommuner med svag bostadsmarknad att erbjuda äldre personer fler nya attraktiva lägenheter till överkomlig hyra.

I december var Kollektivhus Nu en av undertecknarna till en debattartikel om de negativa konsekvenser som ett slopande av det statliga investeringsstödet för hyresrätter kan få. Övriga undertecknare var bland annat Hela Sverige ska leva, Föreningen för byggemenskaper, Coompanion, Mikrofonden, Ekobanken och Egnahemsfabriken.

Samarbete kring socialt byggande

Ett nätverk kring ”Socialt byggande” har börjat bildas under året. Styrelsen har deltagit i två rådslag där bland annat även Föreningen för byggemen-

skaper, Hyresgästföreningen, jagvillhabostad.nu, Coompanion, Ekobyarnas riksorganisation och Hela Sverige ska leva har deltagit. En styr- och samordningsgrupp har bildats för vidareutveckling av samarbetet, där Kollektivhus Nu (genom Ulrika Egerö), Föreningen för byggemaskaper, Hela Sverige ska leva och Ekobyarnas riksorganisation ingår.

Förmedling av lägenheter i kollektivhus

Styrelsen har en facebookgrupp för att söka, sälja eller informera om lediga lägenheter i kollektivhus. Den har nu närmare 3900 medlemmar, efter att även 2021 haft en stark tillströmning, och många annonser under året. Man kan också annonsera på Kollektivhus NU:s hemsida.

Svea Fastigheter Bostad AB, som bygger kollektivhus i Uppsala och planerar för bogemaskaper i Vaxholm och Stockholm, har inrättat en möjlighet att anmäla intresse för lägenhet i kollektivhus i sin bostadskö.

Framställning och försäljning av publikationer

Efter ett svagt år 2020 har försäljningen av föreningens bok ”Gemenskap och samarbete – i kollektivhus och bogemaskaper” återgått till ungefär samma omfattning som före pandemin, eftersom flera medlemsföreningar ordnat digitala studiecirklar.

Enstaka exemplar av boken från Stockholmskonferensen 2010, *Living together*, har sålts under året. Den finns också för nedladdning på hemsidan.

Deltagande i internationella och svenska konferenser, studiebesök m.m.

I november var föreningen medarrangör till den stora konferensen Socialt byggande i Floda utanför Göteborg, som var både fysisk och digital. Andra värdar och medarrangörer var till exempel Boverket, Sveriges Kommuner och Regioner, Chalmers, Göteborgs stad och Föreningen för byggemaskaper. 240 personer deltog fysiskt och XXX digitalt, varav flera från Kollektivhus Nu:s medlemsföreningar. Kerstin Kärnekull höll ett anförande för hela konferensen om Gemenskapsledda bostäder och nätverkens roll med utblickar mot Frankrike, England och Danmark och representerade föreningen i det avslutande paneldiskussionen. Kerstin höll också i ett parallellt seminarium om Nordiska spår – utblickar och jämförelse, skillnader mellan de nordiska förhållningssätten, och Ulrika Egerö i ett om Bogemaskaper och kollektivhus för framtiden – Hur hålls gemenskapen levande?

Forskning och utvecklingsprojekt om kollektivt boende

Föreningen har fortsatt att samla forskningsrapporter och uppsatser om kollektivt boende. Dessa har arkiverats elektroniskt och ofta omnämnts i *Bo tillsammans* och lagts ut på hemsidan.

Ett treårigt forskningsprojekt inriktat på ”Kollektivboende som en hållbar social, ekologisk och ekonomisk lösning” med professor Håkan Thörn, Göteborgs universitet, som huvudansvarig startade under 2015 och avslutades 2018. Projektet bedrivs tillsammans med forskare från Chalmers. Projektet är dokumenterat i en engelskspråkig rapport som kan laddas ned gratis via hemsidan. En svensk bearbetad version kommer under 2022.

Vinnova beslutade hösten 2018 om ett stort anslag till projektet Elastiska Hem, Kod Arkitekter leder arbetet tillsammans med 21 olika parter:

Arkitekter, kommuner, brukare, byggbolag, akademi, fastighetsägare, med flera. Kollektivhus Nu är med som en i gänget. Tre olika modeller för delning och samarbete testades i ett kvarter, i ett område och inom ett helt bostadsföretag. Erfarenheter från kollektivhus och bogenheter förmedlades till projektet via Kerstin Kärnekull. Projektet avslutades i januari 2021.

Vinnova har också givit ett stort anslag till Föreningen för Byggenheter för projektet ”Diversity”. Målet är att förbättra förutsättningarna för byggenheter genom utveckling av policy, tjänster och verktyg, främst riktade till byggrupper och kommuner. 19 parter samverkar inklusive Boverket. Kerstin Kärnekull är en av experterna och en kontakt mot kollektivhus och bogenheter. Fyra rapporter har kommit om utvecklingen i Frankrike, Belgien, England och Nederländerna. 2021 publicerades rapporten ”Aktuell forskning om bygg- och bogenheter”. Alla finns på hemsidan divcity.se inklusive mycket annan användbar information. Inom projektet gavs i maj 2020 boken ”De byggde gemenskap” av Helena Westholm ut. Helena har följt 10 bygg- och bogenheter som tillkom åren 2005-2015 och bland annat visat att processen varit arbetsam, men att såväl bygg- som bogenheter upplevde att de lyckats med sina projekt. Den andra etappen av projektet är avslutad och en tredje förbereds.

2021 gav Vinnova ett stort anslag på 5 miljoner kronor till Föreningen för Byggenheter för ”Projektet BYGATAN – brukarstyrd gestaltning och implementering av resilianta livsmiljöer på landsbygderna” tillsammans med tre ekobyar; Andreastorpets Vänboende; Bysjöstrand Ekoby och Röstånga Ekoby, Chalmers Tekniska Högskola (Inst. För bygg- och miljöteknik), ByggDialog Dalarna samt en rad medverkande företag. Projektet kommer att bidra till att utveckla mötesplatsen Socialt Byggande och internetportalen Bygg&Boihop samt ett nationellt forskarnätverk kring sociala bo- och byggrörelser i Sverige. Projektet pågår två år.

Boverket stöder flera projekt med inriktning på kollektivt boende, bland annat en forskargrupp från Lund med projektet ”Hållbart boende och gemenskap: Ett steg mot integration och minskad klimatpåverkan” (Erik Johansson, Ivette Aroyo m fl). Forskarna deltog i årsmötet i Lagnö Bo 2019 och följer nu bland annat SällBo i Helsingborg. Flera artiklar om kollektivhus och Covid-19 har publicerats. Ett annat Boverksprojekt är ”The Colive Enabler” inriktat på co-living.

MICOLL är ett forskningsprojekt 2021-2022 med EU-stöd som handlar om hur man kan bygga bostäder tillsammans/kollaborativa bostäder och är särskilt inriktat på migranter som har bott längre eller kortare tid i landet. I den svenska delen av projektet studeras hur en plats för detta kan formas i Bergsjön, Göteborg. I projektet deltar bland annat Egnahemsfabriken och kollektivhusforskare från Österrike och England liksom UK Cohousing Trust. Projektledare är Jaan-Henrik Kain, Göteborgs Universitet. Hemsida micoll.org.

Ingela Blomberg och Kerstin Kärnekull har fått anslag från ARQ för projektet ”Brukarstyrd boendeutveckling”. Erfarenheter från utvecklingen av community-led housing och ett antal genomförda kollektivhusprojekt i Danmark, Nederländerna och Österrike ska sammanställas som kunskapskälla för utvecklingen i Sverige. Projektet pågår 2021-2022.

Föreningens ekonomi

Årets resultat blev åter bättre än det budgeterade underskottet. Bokförsäljningen har gått bättre än väntat, och medlemsavgifterna översteg både budget och föregående år. Bland kostnaderna är det främst Bo tillsammans som varit lägre än budgeterat. Föreningens överskott blev 105 kr, och ekonomin som helhet framgår av resultat- och balansräkningar, samt en flerårsöversikt med budgetförslag för 2022.

Uppfyllelse av verksamhetsplanen

På grund av pandemin har det varit svårt för styrelsen att uppfylla alla punkter i verksamhetsplanen, och av tidsbrist har vissa andra inte hunnits med. Till exempel

- har kontakterna med politiker och andra beslutsfattare inte varit så intensiv som vi önskat
- har en beskrivning för olika processer för att få till nya kollektivhus inte tagits fram.
- har fakta som visar på den samhällsekonomiska vinsten med kollektivhus inte sammanställts
- har uppgifter om renoveringsprocesser i kollektivhus inte sammanställts.

Slutord

Styrelsen har under året haft gott samarbete med stimulerande diskussioner och aktivt deltagande i mötena trots pandemin men gladdes mycket åt att kunna besöka kollektivhus under hösten. Föreningen har genom bland annat medier, statliga utredningar, digitala kanaler, och utvecklingsprojekt haft en viktig roll i att sprida kollektivhusidéen. Mycket återstår dock att göra för att påverka beslutsfattare mot större valfrihet på bostadsmarknaden.